

MIÉRT TETTED EZT, MAMI?
MÁR NEM SZERETSZ ENGEM?

MIELŐTT MEGHALTAM

A **FAGYOS IKREK** és a **TŰZ GYERMEKE** szerzőjétől

S. K. TREMAYNE

HUCKERBY FARM

Szombat reggel

A halott madarak szépen sorba rendezve. Nem tudom, miért haltak meg. Lemészárolhatta őket egy házi macska, a macskafélék kegyetlenségével, amikor nem éhségből, hanem mulatságból ölnek. De innen mérföldekre sem ismerek senkit, aki macskát tart. Nekünk végképp nincs. Adam a kutyákat szereti: a dolgos, vadászó, mindenféle dolgot visszahozó állatokat, amelyeket a hűség vezérel.

Valószínűbb, hogy ezek a kis énekesmadarak a fagytól és az éhségtől pusztultak el: kemény ez a hosszú dartmoori tél. Az elmúlt hetekben a jég belemart a savas talajba, megrágtatta a göcsörtös fákat, a kis Christowtól Tavy Cleave-ig bekergette a házukba az embereket, és jégpályává változtatta a keskeny lápvidéki utakat.

Megborzongat a visszatérő gondolat, miközben a forró kávé dajkálva kinézek a konyhaablakon. A jég egy ideje veszélyessé teszi az utakat. Igen, óvatosabbnak kellett volna lennem, de tényleg az én hibám volt? Nem néztem oda egy pillanatra, valami elvonta a figyelmem. Aztán megtörtént, a Burrator víztározó mellett futó sötét úton.

Csak egy kis jégfolt. De ennyi is elég. Nyugodt tempóban tartottam hazafelé a fagyos decemberi alkonyatban, mígnem egyszerre elveszítettem az irányítást a kocsi felett, vészesen megcsúsztam, hiába tapostam a fékbe, egyre gyorsabban korszolyáztam a várakozó víz felé. Csak az elkerülhetetlenség furcsa, rohanó érzetére emlékszem, arra, hogy ennek a megtörténte valamiképpen végig benne volt az életemben: hirtelen halál, harminchét évesen.

Az emelkedő fekete víz mindig is arra készült, hogy megfagyasszon; a kocsi a zárt ajtókkal, hogy ketrecben tartson. A jeges víz a tüdőmben mindig is arra készült, hogy elnyelje az utolsó lélegzetemet ezen a hideg, névtelen decemberi estén, a láp szélén, ahol a szikár dombok és a kopasz hegyek ereszkedni kezdenek Plymouth felé.

De nem ölt meg.

Küzdöttem és úsztam, nem állt le a vérkeringésem – és túléltem. Valahogyan, valamiképp. Igen, az emlékek még foszlányosak, még szakadozottak, de majd visszatérnek, és gyógyul a testem. A horzsolások az arcomon már csaknem eltűntek.

Túléltem egy majdnem végzetes balesetet, és elszántam magam arra, hogy hálát adok érte a szerencsémnek, és úgy számolom a sors jótéteményeit, mint ahogy egy gyerek számol az ujján.

Első számú jótétemény: van egy férjem, akit szeretek. Adam Redway. Úgy tűnik, ő is szeret, és harmincnyolc évesen még mindig nagyon jóképű a szédítően kék szemével és a hollófekete hajával. Majdnem fekete, de nem egészen. Néha tíz évvel fiatalabbnak látszik, a nehéz munká-

ja dacára – vagy talán éppen amiatt – megőrizte a kortalanságát.

Nem keres valami sokat a Nemzeti Park őreként, de imádja a lápvidéket, ahol született, és odavan a munkájáért: a falak javítását, hogy a dartmoori pónik ne kalandozzanak túl messzire, az iskolai csoportok vezetését, hogy megnézzék a nárciszokat a Steps Bridge-nél, a turisták kalauzolását, az élvezetért, le egészen a Lydford-szurdokig, végig szóval tartva őket a 16. században itt élt törvényen kívüliek, a barlanglakó bandák történeteivel, akik kannibálok lettek, majd a beltenyészet és az örültség miatt kihaltak.

Adam szereti mindezt: szereti a lápvidék költészetét és zordságát. Szereti a keménységet és a különösséget; ebben nőtt fel. És az évek során megengedte, hogy én is a részévé váljak: boldog házasságban élünk, vagy legalábbis boldogabban, mint a legtöbben. Igen, ez az élet szabályos, átlagos, sőt kiszámítható. Egészen a szexig.

Biztos, hogy a barátaim az egyetemről nevetnének ezen az egyszerűségen, de számomra roppant megnyugtató. Forog a világ: ritmikusan és megbízhatóan. Vágyakozom, és vágyanak rám. A baleset óta nem sokat szeretkeztünk, de biztosra veszem, hogy visszatérünk hozzá. Mint mindig.

Mi másért kellene még hálát adnom? Mi az, amiért örülök, hogy életben vagyok? Amire emlékeztetnem kell magam. Mert ezek a visszatekintések elég fájdalmasak.

Gyakran vannak előjel nélküli, ijesztő fejfájásaim: olyan élesen hasítanak belém, hogy felkiáltok. Mintha valami csikorogna az agyamban, csont dörzsölné az idegeket.

Most is. Összerándulok. Leteszem a nagy kávésbögrét a mosogató mellé, a homlokomra fektetem a tenyerem, arra az érzékeny területre, ahol beüthettem a kormánykerékbe, darabokra törve csontot, agyat és egy hét emlékeit, ahogy a téli jégpáncél törik meg egy lápvidéki itató felszínén.

Mélyeket lélegezni. Mélyen, hosszan lélegezni.

Összpontosítson a pozitív dolgokra, ezt mondta az orvos. Legyen hálás minden napért. Ez meggyorsítja a gyógyulást. Regenerálja az elméjét.

Szeretem a munkám, a Nemzeti Park turistairodáján dolgozom. Nem éppen régészeti feladat, amelyre vágytam, miután végeztem az Exeter Egyetemen. Nem ez álmaim állása, és nem is fizet jól, de írhatok ismertetőanyagokat, beszélhetek a történelemről, lelkesítem a kirándulókat, és a park vezetősége engedélyezi, hogy szezonban részt vegyek az ásátásokon, túrhatom a földet, hogy egy bronzkori halomsír vagy *kistvaen* – sülyesztett kőláda – mélyén neolitikus koponyák, combcsontok és gerincoszlopok után kutassak, emberek maradványai után, akik itt éltek, amikor még melegebb és szárazabb volt a lápvidék. Nyájasabb.

És mindennek a tetejébe: szeretem ezt a bérelt gránitházat, amelyben lakunk, öt mérföldre délnek Princetowntól, elveszve a magas lápvidéken, egy mérföldre a legközelebbi lakott épülettől, Spaldingék farmjától, és két mérföldre a legközelebbi falucskától, a pubjával, a pici boltjával, ahol csak érlelt sonkát, brikettet és még alig egy-két dolgot árusítanak.

Szeretem a mindentől távoli vad vidéket, a nagy, csillagos eget és a mélységes csendet. Szeretem az utakat szegélyező álmodó, göcsörtös, moha lepte berkenyefákat. Szeretem, hogy

a láplakók „boszorkányfának” nevezik. Szeretem a viharvert, konok, megátalkodott történelmét is.

Huckerby egykor működő tanyagazdaság volt, még megvannak a pajták, istállók, melléképületek, omladoznak a dartmoori esőktől, nyár derekán még előbújik a búzavirág és a vadszekfű, de az egyetlen épen maradt ház az, amelyben lakunk, egy klasszikus lápvidéki hosszúház, lehet vagy hatszáz éves.

Valaha egy kiterjedt család élt itt: az emberek a felső szinten, az állatok a lentin. Szarvasmarhák melegítették az embereket egyazon devonshire-i zsúpfedél alatt. A házat mára átalakították, sátortető van, és modernizált belső tér. Igen, nehéz kifűteni, és még mindig nyirkos. De saját jellege van. Én, Adam, Lyla, a lányunk és a két kutyánk, Felix és Randal lakja.

Gerard Manley Hopkins egyik verse után neveztem el a kutyákat. A költészetet is szeretem: alkalmilag magam is írok verseket, de sohasem mutatom meg senkinek. Eldugom, olyan félenken, ahogy a lányom rejtegeti a titkait. Jobban szerettem volna költő lenni, mint amennyire régész. De jól van így, mert boldog vagyok, azt hiszem, és mindenképpen boldog attól, hogy életben maradtam, és olyan házban lakom, amit szeretek, olyan helyen, amit szeretek, olyan férfival élek, akit szeretek, a két kutyával, akiket szintén szeretek, és a lánnyal, akit teljes szívemből imádok.

Lyla Redway. A lány, aki szereti sorokba és ívekbe rendezni a halott madarakat.

Lyla Redway. A kilencéves lány, kint a tanyaudvaron, a kék, kötött sapkában és a vastag, fekete anorákban, egyedül

játszik, ahogy mindig egyedül játszik – vagy a két kutyával, mert Felixet és Randalt valószínűleg jobban szereti, mint bármelyik emberi lényt.

Ez nem aggaszt. Ő másfajta gyerek: önmagának való, a sebezhető, különc, fura, szeretetre méltó önmagának. Hány gyerek töltene azzal egy fagyos januári reggelt, hogy halott madarakat rendezzen sorba?

Néha köveket rendez el, vagy gallyakat, vagy vérvörös bogyókat. Máskor Adam ajándékokkal tér haza, amelyeket a hegyekben talál, és tudja, hogy Lyla örülne nekik – miniatűr rózsaszín csigaházakkal, finom madárcsontokkal vagy kiféhéredett viperakoponyákkal –, és ő bonyolult mintázatokba rendezi ezeket az enyhén morbid lápi kincseket: mandalákba, hatszögekbe és állatövi jegyekbe, összetett vizuális szimbólumokba, amelyeket csak ő ért, költői rendet kényszerítve magányos lápvidéki világára. Ahol ő a legfőbb uralkodó.

És néha nem csinál semmit. Csak áll órákon át, hallgatva egy nem hallható zenét, nézve mások számára láthatatlan dolgokat, vagy eseményekre emlékezve a nagyon korai gyerekkorából. Olvastam, hogy ezek a különleges vonások, az akut hallás és a rendkívüli emlékezőképesség egyaránt része az állapotának, mintegy bizonyítéka annak. De a nyilvánvaló jelek dacára nem voltunk hajlandók diagnosztizálni vagy kivizsgáltatni.

Adam nem akarja, hogy felcímkezzék, beskatulyázzák, és én hajlok az egyetértésre. Nem akarjuk őt korlátozni, mert boldognak tűnik, az elszigeteltsége, a magányossága ellenére.

Bár ma talán kevésbé boldog...

Lyla lenéz a madarakra. És teljesen mozdulatlanul áll. Ez megszokott nála: mintha nem létezne számára a normális mozgás középútja. Vagy néma és dermedt, mint most, vagy táncol és pörög, szökell felfelé a lápi sziklákon, mintha nem bírna az energiájával, hadonászik, bólogat, ringatózik, és beszél, beszél, beszél, cseveg, akár a Dart folyó a Postbridge alatt, locsog önmagának, információkat hadar, amelyeket az olvasott könyvekből tárolt el az agyában.

Hiperlexia, így nevezik. Újabb tünet. Túl sok olvasás.

Hogy létezik ilyen? Túl sokat olvasni? Hagyom, hogy annyit olvasson, amennyit csak akar. Egész könyveket egy nap alatt, szavak ezreit óránként. Betöltve az éhes lelkét. Mert, azt remélem, ez az én ajándékom neki.

Az apjától örökölte a szépségét, a majdnem fekete haját, az átható pillantását, de a szavak iránti szeretete tőlem jön. Egy napon költő lesz, ami én sosem lettem. Tudósként él majd, ahogy én szerettem volna. És örülök, hogy külsőleg inkább az apjára ütött, mint rám. Az én külsőm kiábrándító: barna haj, barna szem, átlagos magasság, átlagos arc, semmi különös, ez vagyok én, Kath, a nő, aki Adam Redway felesége lett, van egy fura lánya, a Nemzeti Parknak dolgozik valamit, az isten háta mögött lakik, valahol Hexworthyn túl.

Hogy majdnem meghaltam abban a víztározóban, az lehetett az egyetlen rendkívüli eset, ami velem történt, az egyetlen, amivel észrevétethettem magam.

Csakhogy én nem akarom észrevétni magam.

Megnyitom a konyhaablakot a hideg reggeli levegőnek, és kiszólok: – Hahó, szívem, jól vagy? Biztos, hogy nem fázol?

Lyla nem mozdul. Még mindig a halott madarakat nézi, néhányat olyan sorba rendezett, mint a bronzkori rituális kövekből rakott sorok odakint a lápon.

– Drágám – folytatom, de nem türelmetlenül: megszoktam, hogy erőltetnem kell a dolgokat, kétszer vagy háromszor is elismételnem, ha Lyla megszállottabb állapotban van. – Lylabogyó, tudni akarom, nem fázol-e, nagyon hideg van kint. Hol vannak a kutyák?

Még mindig nincs válasz. Úgy fest, hogy ki kell mennem, és szó szerint felém fordítani az arcát, ráébreszteni, hogy hozzá beszélek, ez egy személyek közötti kapcsolat, amely reakciót kíván.

Kinyitom a bejárati ajtót, elindulok a lányom felé, átfogom magam a karommal a csípős szélben. – Érdekes, hogy mind halott, ugye, mama?

Ragyog a szeme, akár az apjáé, a kék sapka alatt.

– Tessék, drágám?

– Minden madár, ilyen sok, és mind halott. Megszámoltam. Ilyen sok, húszan vannak.

– A hideg miatt lehet, Lyla. Kemény ez a tél, rosszabb a szokásosnál. – Átkarolom a vékony vállát.

– Hm. – Szórakozottan legyint, a madarakra bámul.

Követem a tekintetét, végignézek a szálnalmas kis tetemeneken. Egyértelműen megfagytak: fehér dér lepi a csőrüket. Nem tudom, milyen fajták. Látok egy rigóféléét, ha igaz, és egy vörösbecyget. Lyla nyilván tudja: felismer minden madarat, minden emlőst, és a lápi rét virágainak legtöbbjét is.

– Szomorúnak éreztem, mama, hogy ilyen sokan meghaltak, ezért kiraktam belőlük egy különleges mintát, így közös

lehet a temetésük, és nem magányos. – Lehajol, és átrendez két madarat, gondosan eligazgatja őket. Nyugtalanságot kelt bennem, hogy ilyen figyelmes, ilyen precíz. Gyönyörű mintákat csinál, de ezek itt döglött madarak. Hol találta őket?

– Rendben, jó lesz, jó lesz. Kérsz valamit ebédre?

– Várj! Várj, mama! Mindjárt kész.

Megrémít ez a bonyolult játék. Halott madarak egy számomra alig követhető mintába rakva. Azok az üveges kis madárszemek, a fekete ikergombok sora a megdermedt sárban.

Lyla erre-arra rendezget egy megfagyott feketeterigót.

– Lyla, kérlek! Elég legyen.

Felegyenesedve rám mosolyog. – Nem akarod, hogy halott madarak rendezgetésével töltssem a napot? Azt mondod, hogy ez helytelen viselkedés?

Nem találok szavakat. Amíg rá nem jövök, hogy a lányom tréfál, kicsúfolja az aggodalmaimat. Lyla néha váratlanul felnőtt humorérzékről tesz tanúbizonyságot, találó, szürreális és önreflexív humorról. Részben ez az oka, hogy nem akartuk azt a diagnózist.

– Nem, szerintem tökéletesen rendben van, hogy sorokba és körökbe rendezed az ijesztő halott madarakat. – Nevettek, és újra megölelem. – Milyen fajta madarak ezek amúgy? És mi ez a minta, egy arc?

De már elfordul a feje, a bevezetőút felé néz, túl a fenyőkön, túl a Hobajob erdőn, mintha hallana valamit. A távolban. Tudom, hogy percekkel az érkezésük előtt meghallja a kocsikat, jóval előbb, mint mások.

– Lyla?

Mit hallhat? Egy holló károgó hangot hallat a fejünk felett, ahogy elhúz a szürke égen. Ám Lyla valami másra, valami távolabbira figyel. Mit érzel, mi közeledik felénk a hegyekből? Fájnak az emlékek. Szaggat a fejem.

– Lyla.

Semmi válasz.

– Lyla, mi az, mit hallasz?

– A szokott emberek, mama, csak a szokott emberek. – A szavai nyomán kísérteties pára látszik a hidegben. Az anorákján nincs felhúva a cipzár, és látom, hogy mindössze egy póló van alatta, fáznia kellene, mégis úgy tűnik, mintha sohasem szenvedne a hidegtől: szereti a goromba dartmoori teleket, akárcsak az apja. Mindketten élvezik a hideget. A havat. A töredezett gránitról lógó jégcsapokat. – Tudod, mama, ha látsz egy csapat varjút, azok vetési varjak, de önmagában egy vetési varjú az varjú. Tudtad ezt?

Megint érte nyúlok. – Lyla.

Elhúzódik az érintésemtől. – Ne érij hozzám, mama! Hagyj békén!

Vicsorog. Akkor csinálja ezt, ha dühös, rémült vagy felspannolt; vicsorog, grimaszol és hadonászik. Az iskolában is csinálja: nem tehet róla, de ez azzal jár, hogy a többi gyerek kineveti vagy megijed tőle. Ami még jobban elszigeteli. Nagyon kevés barátja van.

Valószínűleg nincsenek igazi barátai.

– Lyla. Elég ebből.

– Menj innen, grrr...

– Kérlek...

– GRRR!

Nem tehetek semmit. Félreállok, és figyelem a lányom, amint futásnak ered a tanyaudvar kapuja felé, szólítva az igazi kutyákat: hallom a csaholásukat, látom, ahogy a két nagy keverék lurcher rohan a nyomában.

Már két órája is megvan, hogy elment, vagy akár fél napja, átvágva a földeken, nyargalászva a Hobajob erdőben, arra az angolszász keresztre vadászva, amely elveszett a csalánban a pataknál, Felix és Randal kétfelől közrefogja. Adam színleg Lylának vette a kutyákat, de ő ugyanannyira szereti őket. Úgy vadásznak, mint a rendes kutyák. Döglött nyulakat hoznak haza, lógó nyakkal, a pofájukról vér csöpög. Szereti megnyúzni ezeket a meleg, bűzlő tetemeiket Lyla előtt, hogy megtanítsa neki az eredeti dartmoori módszert, és közben nyers húsdarabokat vet az éhes kutyáknak. *Faljátok, faljátok fel mind!*

Lyla messze jár.

Mit tehetnék?

Hadd játsszanak, gondolom, hadd menjenek. Lyla még mindig ki van borulva a balesetem miatt. Megpróbáltunk vele beszélni róla, amilyen finoman csak lehet, elmondtam neki, hogy jégre futottam, és belecsúsztam a mély vízbe. Sok részlettől megkíméltük, de nyilván hall dolgokat a gyerekektől az iskolában, olvas az újságokban, a neten. Azt is elmondtuk Lylának, hogy most ködösek az emlékeim, de majd visszatérnek. Retrográd amnézia. Gyakori autóbalesetek után, a koponyán belül gellert kapó agy okozza.

A konyhában elmosom a kávécsészt, és kibámulok az ablakon. Ugatást hallok a messzeségből, de egyre közelebb és hangosabb. Aztán berontanak az ajtón, a két nagy kutya

boldogan mormog. Lyla a küszöbön ácsorog, látszólag nem érzékeli a hátában a csípős szelet.

– Apa megint a lápon van.

– Mi?

Kifejeztelen, kifürkészhetetlen a mosolya. – Megint odakint van, mintha figyelne minket, mama. Apának ez a munkája, ugye?

– Igen – mondom. – Parkőr. Be kell járnia a területet, megkeresni az embereket.

Lyla bólint, és megvonja a vállát, majd behajtja a kutyákat a nappaliba. Nézek utána, és azon tűnődöm, hol láthatta az apját. A normál útvonalán kellene dolgoznia, jóval túl a Postbridge-en. Talán összezavarta vagy felkavarta valami. Nem hibáztathatom érte.

Hiszen majdnem meghalt az anyja. Egyedül hagyva őt, örökre.

PRINCETOWN

Hétfő reggel

A lányom hallgat, a férjem komoran hallgat, de a kocsis borzalmas, csikorgó zajt kelt, valahányszor Adam sebességet vált. Nem érdekel. Boldog vagyok. A téli ég tiszta, éles, és ma visszanyerem a szabadságom.

Veszek magamnak egy kocsit, kiváltva azt, ami még mindig a Burrator víztározó fenekén fekszik. Ez a legteljesebb megkönnyebbülés. Dartmoorban élve – különösen olyan távoli helyen, mint a Huckerby-tanya – szinte lehetetlen autó nélkül létezni. Alig járnak buszok; a vasútvonalakat az 1960-as években felszámolták, és télen az egyik hideg reggeltől a másikig egy szál kocsit sem látsz, amit leintheznál.

A balesetem utáni lábadozás heteiben Adam fuvarozott a Nemzeti Park ütött-kopott Land Roverén, elvitt dolgozni, segített a bevásárlásban, és ez súrlódások forrása volt. Adam ugyan többnyire hallgatag, de amikor el kellett vinnie a tavistocki Aldi szupermarketbe, egész úton éreztem az elfojtott feszültséget.

De ma veszek magamnak egy használt Fordot, Adam egyik unokatestvérétől. Összeszedtünk némi pénzt, a jó ég tudja, honnan, miközben Adam vitázik a biztosító embere-

ivel. Adam dolga mindaz, ami kocsikkal, gépekkel, vízvezetékekkel és tűzhellyel kapcsolatos; nekem pedig tetszik a férfias fellépése, amellyel ezeket intézi.

Megfordulva az anyósülésen Lylára nézek, a szürke-fehér iskolai egyenruhájában. Kibámul Princetown külterületének jellegtelen házaira.

– Hé, cukorborsó. Mostantól újra én vihetlek az iskolába, hát nem jó?

Nem válaszol. Elfordítja az arcát. Halkan kopog az ablaküvegen az ujjával. Nem tudom, miért csinálja. Talán ez is egy olyan hang, amit szeret. Csingi-lingi hangoknak hívja őket. Pattogó, csilingelő, könnyű, fémes hangok, mint a pénzérmék vagy a kulcsok ezüstös csengése.

A lányom egyszer, amikor a nyári kaszálón álltunk Buckfast fölött, azt mondta, hogy szereti a pillangók hangját.

Vannak hangok, amelyeket viszont utál. Városi zajok. Forgalom. Szirénák. Az emberek tülekedése a tömegben. Ez az egyik ok, amiért a kieső Huckerbybe költöztünk.

– Lyla?

Megfordul, tágra nyílván a kék szeme. Távoli. – Hmm?

– Hallottad, amit mondtam?

Megrázza a fejét. Visszafogott rosszallással néz rám: mintha valami rosszat tettem volna, de túl udvarias ahhoz, hogy szóvá tegye. Szánalom fog el. Csak egy kilencéves kislány problémákkal és álmokkal; és nevetéssel, amit néha nem hallok jól; egy kislány, akinek saját neve van a legyekre, kövekre és békákra, aki vadliliomot és ibolyát gyűjt Nine Maidensben és a Seven Lords' Landen, aztán könyvekben lepréseli őket. Az én lányom, az én egyetlen lányom. A gondolat, hogy

meghalhattam volna, egyedül hagyva őt, rettentő szomorúsággal tölt el, ami sírással fenyeget, de leküzdöm az érzést.

A baleset óta törnek rám a szomorúságnak, vagy a haragnak ezek a váratlan rohamai, de úgy gondolom, hogy lassan megtanulom kezelni őket. Kézben tartani. És ma határozottan boldog vagyok. Vagy boldogabb. Pozitívabban látom a világot: igen, tél van, de a tél a tavasz keltetője.

Zörög a kocsi.

– Azt mondtam, drágám, hogy a mamának megint lesz kocsija, ami könnyebbé teszi a dolgokat, és nem kell apának mennie mindenhová. – Adamhez fordulok. – És te is fellélegzel, igaz, Adam? Tudom, hogy már untad a fuvarozásomat.

Adam némán bólint, és balra kanyarodik, a princetowni főútra, amely, itt a szó szoros és esztétikai értelmében, aláereszkedik a György kori postakocsi-fogadóktól és a Nemzeti Park elegáns új irodaépületétől a börtön komor, fekete, még az éles napfényben is fenyegető tömbje felé.

– Megjöttünk. – Adam keményen berántja a kéziféket, és leparkol az iskola előtt. Hátrafordul, és engem mellőzve Lylának címezi a szót. – Oké, Tate and Lyle. Adj nekünk egy puszit, mielőtt kiszállsz.

Lyla meg sem mozdul.

Adam újra próbálkozik. – Gyerünk, szívem, adj egy nagy puszit a papának!

Lyla megrázza a fejét, grimaszol. Ez nem jellemző rá. Közel állnak egymáshoz Adammal; néha irigylem a kapcsolatokukat, felfedezik együtt a lápvidéket, ragadozó madarakat figyelnek meg, ahogy a légáramlatokon vitorláznak Blackslade fölött.

Lyla hirtelen kinyitja az ajtót. Két kézzel a mellkasához szorítja a *Dzsungel könyvés* uzsonnásdobozát és az iskola-táskáját. – Én most megyek – mondja, anélkül hogy rám vagy Adamre nézne, mintha a világnak szánná a közlést, nem nekünk.

– Oké, drágám, menj. Különleges tea lesz ma este. Azzal a halpogácsával, amit szeretsz.

Bólint, kifejezéstelen az arca. Nem igazán néz ránk. Aztán megfordul, és elindul az iskola szürke kapuja felé.

Adam az indítóért nyúl, hogy elhajtson. De én a kezére teszem a kezem. – Ne, várj! Nézni akarom.

– Mit?

– Tudod. Hogy mi lesz.

Sóhajt. – Mindig ezt csinálod. – De leveszi a kezét a kulcsról, és mindketten figyeljük, ahogy Lyla bemegy az iskola kapuján.

Egy másodpercig tétovázik.

Milyen sokszor láttam már ezt a jelenetet. Megpróbál normális lenni. Felkészül az interakcióra, ahogy tőle telik. Lassan talán alakul a dolog? Tehetetlen megfigyelők vagyunk a kocsiban.

Sok a gyerek az iskolaudvaron, izgatottak, mert ez a hét első napja. Játsoznak és huzakodnak, fiúk és lányok, barnák és szőkék; nevetnek, kergetőznek, köszöntik egymást: történeteket és vicceket osztanak meg.

Közéjük sétál be Lyla. Magányosan, észrevétlenül. Megáll, körülnéz, szép arca sápadt és bizonytalan. Tudom, hogy szeretne csatlakozni, de túl félénk, túl suta ahhoz, hogy beszélgetést kezdeményezzen.

És nem érti a spontán játékot.

Néz ide-oda, a kardigánja egyik gombját babrálja. Gondolom, azt reméli, hogy valaki majd csak odamegy hozzá, és elkezdődik valami. De a gyerekek elfutnak mellette, egyáltalán nem vesznek tudomást róla.

– Jézusom – mondja halkán Adam.

Lyla komoly erőfeszítést tesz: visszamegy a kapuhoz, és egyenesen, reménykedve egy késve érkező magasabb lányra néz. Azt hiszem, ismerem ezt az új lányt. Becky Greenall. Népszerű, jó a sportokban, magabiztos a társaságban; ő mindaz, ami Lyla nem. Elönt a szánalom és az aggodalom. *Ne mosolyogj úgy rá*, mondom magamban, *kérlek, ne mosolyogj úgy rá*. Lyla közelebb lép Beckyhez, és természetesen rámosolyog, azzal a fura, grimaszoló vigyorral, azzal a néma majomkiáltással, amelyet Lyla mosolynak vél, de nem az. Felmutatja Beckynek a hüvelykujját. Totál örültnek tűnik.

Becky Greenall rámered Lylára, a szájára teszi a kezét, és próbál nem nevetni vagy gúnyolódni.

Lyla újra próbálkozik. Kicsit felugrik, föl-le szökken, és madárként integet a karjával.

Én az anyja vagyok, de fogalmam sincs, mit utánoz... egy vércsét?

Becky már hangosan nevet, képtelen visszatartani; aztán hirtelen ránt egyet a vállán, lazán faképnél hagyja a lányomat, és odakiált néhány lánynak, akik visszaintenek. A lányok együtt indulnak nevetve az iskola bejárata felé. Kezdődik a nap. Az egész osztály berohan.

Kivéve Lylát, aki egyedül marad az iskolaudvaron.

Egyedül és szótlantul figyeli, ahogy a többi gyerek eltűnik az iskolaépületben. Csak a meggörnyedő válla árulkodik az érzéseiről. A magányáról.

Kétségbeesetten szeretnék kirontani a kocsiból, és a legforróbban megölelni, hogy jobban érezze magát, de nem tehetem, nincs értelme: eltolna magától. Lassan ő is elindul az iskola felé; és már el is tűnt az ajtó mögött.

– Jézusom – mondja Adam. – Uram Jézus.

Pontosan tudom, mire gondol. Mély bennem a szomorúság, és ezért nincsenek eszközeim a kezelésére. Egy autóbalesetből felépülhetek, az agyam meggyógyulhat, de Lyla esetében nincs felépülés.

Hallgatunk. Adam elindítja a kocsit, megfordul, és visszagurul háromszáz métert, a Nemzeti Park irodájához. Leállítja a motort, és mintha mondani akarna valamit, de megelőzöm: – Tennünk kell valamit. Ez nem mehet így tovább. Most rosszabb, mint tavaly.

Adam maga elé bámul. – De otthon sokat nevet. Szereti a lápot. És szereti a kutyákat. Az iskolában elszigetelt, na és? Magának való, van ilyen.

Látom az arcán a fájdalmat; tudom, hogy Adam Lyláért él. Ölni tudna érte. Csak annyit akar, hogy neki jó legyen. És általában hallgatok rá, szeretnék hinni neki. De Lylára gondolok, a viselkedésére a kocsiban, a magányos útjára az iskolába, a megaláztatására az udvaron. Elképzelem, mi van vele most, ül egyedül az osztályban, nem beszél senkivel. Látom magam előtt a szünetekben: a falnál üldögél a játszótéren; a fura, különc lány azzal a parás mosollyal, aki magában

motyog hangyákról és gőtékről, miközben az osztálytársai szelfikről és zenéről tárgyalnak egymással.

Nem színlelhetek tovább.

– Nem, Adam. Nem gondolhatjuk többé, hogy ez elfogadható, hogy ő csak furcsa. Ez nem helyes.

Megfeszülnek az állában az izmok: csikorgatja a fogát. – Akkor mi legyen?

– Tennünk kell valamit. Akcióba kell lépünk. Mert már nem hiszem el, hogy boldog, nem igazán. A múltkor azon kaptam, hogy halott madarakból rak ki mintát. Még sohasem csinált ilyet. Az a sok halott madár. Miért?

Adam maga elé mered. A parkőregyenruhájában van: zöld, cipzárás dzseki, zöld nadrág, túrabakancs. A legtöbb férfinak előnytelen lenne, de Adam jól néz ki benne. Férfias. A szexre gondolok, ami egy ideje kimaradt. Szeretném, ha újra lenne, szeretném, ha felém fordulna, és megcsókolna, néha még mindig megteszi, váratlanul megcsókol, szenvedélyesen – a kocsiban, séta közben a lápi réten –, imádom. De most a kék szeme átható pillantása a távoli horizontra tapad, mintha túllátna a rémes Princetownon.

Érzem benne a heves vágyódást. Nem engem akar: kint akar lenni, egyedül a felföldi magaslatokon. Jární az északi lópvidéket: megállni a Great Kneeseten, végigtekinteni a helyeken, amelyeket szeret – High Willhays, Black Tor, Hangingstone Hill, Cut Hill, Fur Tor, Great Mis Tor –, a helyeken, amelyeket gyerekkora óta ismer. A lópvidék gyermeke, akárcsak a lánya. De én nem.

– Nézd ezeket a rohadt házakat – mondja.

– Tessék?

Egy szürke tanácsi házsor felé bök az állával: a börtönőrök szolgálati lakásai.

– Néhányat az apám épített, amikor kőműves volt. Képzeld el! Képzeld el, hogy ez életed munkája! Felépíteni a Brit-szigetek legrondább házait. Nem csoda, hogy a vodkába menekült.

Keserűen felnevet. Adam nincs kibékülve az apjával, aki verekedett, ivott és nőtt, gyerekeket hagyva maga után Exertől Okehamptonig. Adam sokkal jobban szereti a nagybátyját, Eddie Redwayt, aki tanyabérlő Chagford mellett. Adam igazából ott nevelkedett, Eddie bácsi kisbirtokán, elmenekülve az otthoni italgözös veszekedésektől. Azon a kis tanyán ismerte és szerette meg Adam a lópavidéket, a rakoncátlan unokatestvéreivel, almát csórva Luscombe-ban, piszt-rángot fogva a Teignben.

A Redway család nemzedékek óta a lópavidéken élt. Tanyabérlők, kőfejtők és kubikosok voltak, amióta csak templom áll Sheepstorban; a vérükben van a marhatenyésztés, a kisujjukban a ragadozó madarak.

És örülök, hogy a lányom ezt a vérvonalat örökölte. Ő otthon van Dartmoorban, míg én nem. De most nem számít a vérvonal: a lányomnak jelenleg valamilyen modern terápiás segítségre van szüksége, és ez az, amit meg kell beszélnünk Adammal.

– Adam, kérlek. Tényleg úgy gondolom, hogy most már ideje orvoshoz fordulnunk. Hogy rendesen kivizsgálják. Ha ez Asperger...

– Nem fogom őt felcímkezni, már megmondtam.

– De én utánanézttem, beszéltem emberekkel, kutattam az interneten. Azt mondják, hogy minél előbb diagnosztizálják, annál jobb, a korai beavatkozás eredményesebb, mert időben kapsz segítséget, és a terápia javítja a társas kapcsolati készségeket.

Megrázza a fejét. – Nem fogok táblát akasztani a nyakába. Nézd, ez itt Lyla Redway. Reménytelen eset. Szánd meg. A pokolba ezzel!

Felemelem a hangom. – Az aspergeres gyerekek nem reménytelenek! Nem beszélhetsz így! Ez egy spektrum, mindannyian ott vagyunk valahol, csak ő valamivel bentebb van, ezért segítségre lehet szüksége, és határozottan egyre furcsább lesz... a madarak, az már hátborzongató volt. Adam! Hallgass ide, kérlek. Rosszabbodik az állapota.

Adam kiegyenesíti a karját, és a kormányra fekteti a nagy kezét, mintha el akarna robogni. – És ezt miből gondolod, Kath? Mi?

– Tessék?

Most felém fordítja az arcát: izzik a kék szeme. – Honnan az ördögből veszed, hogy rosszabbodik az állapota?

Zavarba jövök. Mellbe vág a nyílt ellenségessége. – Tessék? Hogyan? Te most engem hibáztatsz? Szerinted én tehetek róla? Az én hibám, hogy rosszabbodik az állapota? – Most már én is dühös vagyok. – Az ég szerelmére, baleset volt! Senki nem tehet róla. Megcsúsztam a jégen. – Kutatom az arcán az együttérzést. – Nem értem, Adam... te és Lyla... örülnötök kéne, hogy életben vagyok: majdnem meghaltam. De élek! És egyébként is, a lányunkról van szó, nem rólam. Most rá kell gondolnunk.

– Másra sem gondolok – mondja mély, sötét hangon. – És most mennem kell dolgozni. Pénzt keresni. Lyláért. – Minden további nélkül átnyúl, és kinyitja az ajtómat, értésemre adva, hogy szálljak ki.

Megfeszül az állkapcsa, zord az arckifejezése. Nem fog engedni. Úgy néz rám, ahogy Lyla nézett rá. Óvatosan. Távolsgártartón. Gyanakodva. Olyan érzés, mintha az egykor boldog családunk kölcsönös gyanakvást kezdene táplálni. Fogalmam sincs, miért.

– Oké, Adam, oké, de nem fogom annyiban hagyni. Ezúttal nem.

Kiszállok a kocsiból, a táskám a vállamon, figyelem, ahogy elhajt, csikorog a sebváltó.

A Nemzeti Park irodái felé fordulva érzékelem a mögöttem tornyosuló nagy börtönt.

Princetonban mindenütt érzékelhető a börtön.